

INAUGURACIÓ DEL CURS 2024-2025 de la Universitat de Girona

Discurs col·laboratiu.

La problemàtica de l'habitatge al país, en general, i en concret a Girona, es pot contemplar des de múltiples perspectives: la social, l'econòmica, la cultural. I sempre des d'una òptica reivindicativa. Però potser és bo començar pel comentari d'una professora de la Facultat de Ciències de l'Educació. Parla de persones, de sentiments.

Una llar és allà on ens sentim segurs. Darrerament, assistim a una inseguretat davant d'aquesta necessitat tan bàsica de guarir-nos físicament i emocionalment. No sé si mai podrem reconèixer les conseqüències d'una generació que porta anys sense experimentar aquesta seguretat. El mercat de l'habitatge implica preus de lloguer desorbitats, pisos de propietat inaccessibles, abusos d'immobiliàries, negligència institucional, racisme estructural, persones en situació de sensellarisme, inestabilitat, fractura social, desarrelament... Les quatre parets d'un pis són la nostra llar, el nostre refugi, la nostra pau i la nostra calma. I sovint em pregunto: Si l'habitatge és un dret fonamental, ¿per què ens trobem davant d'aquestes situacions? ¿En mans de qui està la clau de volta per revertir-les?

Ens exposa els trets fonamentals de la crisi de l'habitatge, de la mateixa manera que ho fa una membre del PTGAS, implicada en la lluita social:

A Girona el problema de l'habitatge ve de molt lluny, com ho testimonia la tasca incansable d'entitats com la PAH Gironès, que du més d'una dècada plantant cara als desnonaments a la nostra ciutat. A problemes socials inherents s'hi han afegit els habitatges d'ús turístic. Veiem com els preus dels lloguers han augmentat de forma desorbitada i veiem com la identitat del nostre barri va quedant desdibuixada. A més, el procés de gentrificació s'expandeix a més barris, i ho fa en cadena i sense aturador.

També intervenen en el debat membres del PDI, de la Facultat d'Econòmiques i Empresarials, per exemple, amb dades concretes sobre l'evolució de l'habitatge:

L'any 1990 érem 6 milions de catalans, ara en som 8 i la construcció està aturada des de fa més d'una dècada. A la dècada dels 90, els boomers s'incorporaven a cercar habitatge i a Girona es van construir 50.000 habitatges principals, sense cap problema ni econòmic ni social. Del 2000 al 2008 vam viure el boom immobiliari que ens va portar a la crisi financera. Des d'aleshores, pràcticament no s'ha construït, però la població ha anat creixent.

I amb propostes de solucions que també són l'objectiu de les altres aportacions que s'han rebut:

La regulació dels preus de lloguer ja està comprovat que es necessària però no suficient per resoldre el dèficit d'habitatge.¹ Fa falta construir més habitatge a preus assequibles. I, per fer-ho, cal mobilitzar l'estalvi públic i privat. Cal un pla de xoc territorial per l'habitatge assequible que permeti que d'aquí a 10 anys un 10 % de l'habitatge sigui públic. I la UdG hi ha de contribuir des dels diferents àmbits de recerca.

Es tracta, com afirma una treballadora d'administració,

de revertir un mal que ja està fet. Un mal que per desgràcia té moltes cares i que no es resol amb topalls ni amb moratòries. Això ja no va només de frenar els pisos turístics, sinó de posar fi al problema social que és la manca d'habitatge a tots nivells i que no permet que els estudiants de fora puguin compartir un pis de lloguer assequible, que molts joves es puguin independitzar, que famílies senceres puguin aconseguir allotjament digne o que la gent gran pugui romandre a l'habitatge de tota la vida. Això va de garantir la vida de barri i el dret a la ciutat!

En efecte, hi ha un torcebraç entre el dret a l'habitatge i el dret a la propietat privada, en especial el de bancs i altres grans tenidors, i malauradament, el primer [l'habitatge] l'està perdent.

Si parlem d'habitatge, doncs, el repte és enorme. Un professor d'Arquitectura amb responsabilitats en el sector considera que

les polítiques que es desenvoluparan en aquest sentit seran claus per al futur dels nostres fills i nets. La col·laboració publicoprivada serà una eina clau per ampliar el parc d'habitatges existent, especialment el protegit; i localment caldrà treballar i planificar de manera consensuada amb l'àrea metropolitana i les poblacions properes. Parlem de planificació, de generositat i col·laboració, d'investigació, innovació, rehabilitació, descarbonització...

En aquest sentit, val la pena posar en relleu que l'habitatge no només es pot centrar a Girona ciutat o la seva àrea metropolitana. L'estudiantat de la UdG és molt arrelat al territori, i, a la vegada, cal recordar que hi ha hagut moviments els últims anys que procuraven tornar la vida a territoris que cada cop quedaven més buits, motiu pel qual no només hauríem de posar el focus en la disponibilitat d'habitatge a la ciutat en si, sinó arreu del territori gironí i en la seva interconnexió.

Des d'una perspectiva més concreta, quant a les propostes per revertir la situació o, si més no, per viure en un entorn més amable, més còmode, un professor dels programes europeus i internacionals considera

la creació d'una borsa específica que connecti les persones que deixen un habitatge amb les que acaben d'arribar, facilitant així la transició i garantint un accés més senzill a l'habitatge. Aquest espai també podria servir com a punt de contacte amb llogaters i propietaris i podria oferir serveis d'assessorament

¹ Només fa uns dies la consellera de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, Sílvia Paneque, deia que gràcies a la regulació havia baixat un 5 %, expressant a la vegada que era poquet.

per als estudiants, per solucionar problemàtiques i fer de mediador en els conflictes. I podria fomentar projectes innovadors en matèria d'habitatge, com ara un cohabitatge sostenible o pisos compartits per a comunitats de joves emprenedors.

I un investigador postdoctoral pensa que

la Universitat podria tenir habitatges a preu d'habitatge públic per a investigadors i també una borsa de lloguers exteriors que permeti que les famílies visquin dignament.

Cal aclarir, en aquest sentit, que moltes de les idees que se citen ja formen part del paquet d'activitats i ajudes del Servei d'Allotjament de la UdG.

En un apartat de les aportacions a aquest discurs col·laboratiu, professors i investigadors de les àrees de Polítiques i de Relacions Socials i Internacionals argumenten un problema afegit al de l'habitatge:

Genera tristor, ràbia i molta impotència veure i viure com la Girona Ciutat Universitària es va convertint, a un ritme ascendent i sense fre, en una Ciutat Aparador, amable amb visitants i cruel amb els que hi resideixen, hi viuen o aspiren a fer-ho. Entre el turisme que nega el centre de la ciutat a les veïnes i l'especulació i el racisme immobiliari que nega la perifèria a les classes populars en general, i a la població racialitzada en particular, el dia que les administracions públiques es posin de debò a treballar per posar remei a aquesta situació claustrofòbica, aquell dia, potser ja no quedaran gironines a rescatar.

Falten accions polítiques consensuades i coherents a la pràctica. L'aprofundiment en l'anàlisi d'aquesta problemàtica ens condueix necessàriament a una mirada interseccional i antiracista. Aquí, el repte es triplica. La garantia del dret a l'habitatge va lligada a altres drets fonamentals, com per exemple el de l'educació. Així mateix, és ben sabut que l'etapa educativa de les persones racialitzades suposa una lluita constant contra barreres burocràtiques i econòmiques. Una d'aquestes barreres és el racisme immobiliari que les persones racialitzades són susceptibles de patir. A les dificultats per trobar un habitatge, s'hi afegeixen les discriminacions pel color de la pell, pels orígens o les creences.

I acaba una jove professora, amb una extensa formació en l'àmbit internacional:

La Universitat no és solament un espai de reflexió intel·lectual i de creació, sinó també una institució amb persones, amb materialitat, del tot arrelada al territori. Cuidar de la comunitat és vetllar pels aspectes pedagògics però també per garantir la igualtat i els drets bàsics, com ara el de l'habitatge. Es fa necessària la col·laboració estratègica i sostinguda de la Universitat amb altres administracions per fer possible la protecció d'aquest dret.